

Geweld hoort nergens thuis
Startbijeenkomst Flevoland
28 januari 2019
Verslag

Inhoudsopgave		
Inleiding		2
Aanpak Flevoland		2
Gekozen speerpunten tijdens de Startbijeenkomst		3
Impressies uit de werkgroepen: Actielijn 1. Eerder en beter in beeld		4
1	Lokale teams versterken	4
2	Bespreekbaar maken	6
3	Veilig Thuis versterken	9
Impressies uit de werkgroepen: Actielijn 2. Geweld stoppen en duurzaam oplossen		11
4	Multidisciplinair en systeemgericht samenwerken (MDA++)	11
5	Verbeteren van opvang en ondersteuning van slachtoffers	14
6	Plegeraanpak	16
7	Traumascreening en behandeling	19
Impressies uit de werkgroepen: Actielijn 3. Aandacht voor specifieke groepen		21
8	Kinderen in kwetsbare opvoedingssituaties	21
9	Vechtscheidingen	24
10	Mensenhandel en slachtoffers loverboys	27

Inleiding

De ministeries van Justitie en Veiligheid en VWS hebben in april 2018 het meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' gepresenteerd. Hierin staan veel maatregelen om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en duurzaam op te lossen. Ambitie van het programma is om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade van geweld te beperken en de cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie, duurzaam te doorbreken.

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling krijgt vorm in de samenwerking tussen gemeenten, uitvoeringsorganisaties en hun professionals in de regio. Bij deze partners ligt de sleutel om echt verschil te maken. De inhoudelijke ambities uit het programmaplan Geweld hoort nergens thuis en 'dat wat werkt' moeten op regionale schaal worden georganiseerd en duurzaam worden geborgd. Dit is immers de schaal waarop deze partijen samenwerken en hun krachten kunnen bundelen. Om deze ambitie te realiseren is in het Interbestuurlijk Programma (IBP) afgesproken dat gemeenten lokaal/regionaal een sluitende aanpak inrichten om deze vormen van geweld te voorkomen of duurzaam te stoppen.

Het doel is dat elke regio:

- een regioaanpak inricht. Deze regionale aanpak neemt de uitvoering van de actielijnen van het programma binnen de regio ter hand. Hiervoor kan de regio gebruik maken van hetgeen al ontwikkeld is (bv. regiovisie) en dit waar nodig aanvullen met de nog ontbrekende ambities uit het programma.
- de inhoudelijke ambities uit het programmaplan naar de regio vertaalt in een projectmatige aanpak. Deze projectmatige aanpak leidt tot een duurzame verbetering van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- een bestuurlijk netwerk en inhoudelijk netwerk vormt waarin de randvoorwaarden gecreëerd worden voor een multidisciplinaire, systeemgerichte en effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hiervoor kan de regio gebruiken maken van bestaande samenwerkingsverbanden/netwerken en waar nodig deze aanvullen of uitbreiden conform de beschreven ambities.
- bijdraagt aan het gezamenlijk leren en ontwikkelen en terugleggen van opbrengsten naar het programmateam.

Aanpak Flevoland

Flevoland zet de volgende stappen om de regioaanpak in te richten en de inhoudelijke ambities te vertalen naar een projectmatige aanpak:

- Op 28 januari 2019 heeft een regionale startbijeenkomst plaatsgevonden, waarbij meer dan 100 professionals aanwezig waren uit zowel het zorg- als veiligheidsdomein. Zij hebben zich via het instrument Mentimeter uitgesproken over de belangrijkste (eerste) speerpunten waar Flevoland zich op zou moeten richten bij de uitvoering van Geweld hoort nergens thuis. Daarnaast hebben de aanwezigen in kleine werkgroepen per speerpunt nader uitgewerkt waarom dit specifieke speerpunt zo urgent is voor Flevoland, wat er al gebeurt, wat er nog moet gebeuren en wie daarbij betrokken moeten zijn. Ook is gevraagd of de aanwezigen daar zelf actief bij betrokken wilden worden en veel aanwezigen hebben hierop positief gereageerd.

- In februari/maart/april zal een regionale verdiepende gespreksronde ('Krachteninventarisatie') plaatsvinden met bestuurders en ambtenaren van de zes Flevolandse gemeenten en vertegenwoordigers van overkoepelende maatschappelijke organisaties die voor heel Flevoland werken.
- Als resultaat van de startbijeenkomst en de regionale gespreksronde wordt een analyse gemaakt van de belangrijkste (eerste) speerpunten voor Flevoland binnen Geweld hoort nergens thuis, inclusief een (eerste aanzet tot) plan van aanpak om met de gekozen speerpunten aan de slag te gaan in de periode 2019 – 2021.
- Beoogd wordt om, als de belangrijkste (eerste) speerpunten van Flevoland zijn vastgesteld, inhoudelijke werkgroepen per speerpunten te vormen, bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten en relevante maatschappelijke organisaties op beleids- en uitvoerend niveau. Tijdens de Startbijeenkomst van 28 januari 2019 is hiertoe de eerste aanzet gegeven.

Gekozen speerpunten tijdens de Startbijeenkomst

Via het instrument Mentimeter hebben de aanwezigen tijdens de Startbijeenkomst de volgende speerpunten benoemd waarmee Flevoland als eerste aan de slag zou moeten gaan:

Actielijn 1. Eerder en beter in beeld (99 stemmen):

1. Lokale teams versterken (27%)
2. Bespreekbaar maken (21%)
3. Veilig Thuis versterken (18%)

Actielijn 2. Stoppen en duurzaam oplossen (100 stemmen):

4. Multidisciplinair en systeemgericht samenwerken (MDA++) (23%)
5. Verbeteren van opvang en ondersteuning van slachtoffers (22%)
6. Plegeraanpak (21%)
7. Traumascreening en behandeling (18%)

Actielijn 3. Aandacht voor specifieke groepen (101 stemmen):

8. Kinderen in kwetsbare opvoedingssituaties (28%)
9. Vechtscheidingen (18%)
10. Mensenhandel en slachtoffers loverboys (18%)

Impressies uit de werkgroepen

Nadat de deelnemers tijdens de Startbijeenkomst hun voorkeuren voor de speerpunten hadden benoemd konden zij kiezen uit tien werkgroepen waarin de speerpunten meer in detail werden besproken. Vragen die daarbij aan bod kwamen waren:

- Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?
- Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?
- Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog? Hoe kunnen deze organisaties of expertise worden betrokken bij dit speerpunt?
- Wanneer zijn we tevreden?

Per groep zijn aantekeningen gemaakt, waarbij het verslag uit de ene groep uitgebreider en gedetailleerder was dan de andere groep. Ook is het goed om op te merken dat het hier om observaties uit het werkveld gaat, waarbij de formuleringen veelal praktisch zijn verwoord. Dit document heeft dan ook niet het karakter van een beleidsnota. Hieronder zijn puntsgewijs de belangrijkste uitkomsten per groep samengevat.

Actielijn 1. Eerder en beter in beeld

Werkgroep 1. Lokale teams versterken

Bijgewoond door 11 vertegenwoordigers van:

- Adviesraad Sociaal Domein Almere
- Blijf Groep
- Blijf Groep Ambulant Oranjehuis
- Gemeente Almere
- 's Heerenloo
- Jeugd- en Gezinsteam Lelystad
- Politie Almere
- De Schoor
- Veilig Thuis Flevoland
- VMCA

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Veilig Thuis krijgt een andere rol waarbij meer aandacht komt te liggen op de rol van overstijgend expertisecentrum. Daarbij gaat er meer verwacht worden van het lokale veld, wat hiervoor goed moet zijn toegerust.
- Door inzet van lokale teams kan een bijdrage worden geleverd aan vroegsignalering en preventie van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Het lokale team heeft professionele hulpverleners, is laagdrempelig en wijkteams kunnen inspelen op wat er in het systeem speelt. Signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling kan echter beter.

- De rol van informele hulpverleners (bijv. in de kerk, de moskee of de sportclub) is nu te klein, terwijl zij wel een belangrijke rol kunnen hebben in de signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze mensen uit het informele circuit moeten veel meer worden verbonden met de professionals die in de lokale teams werken. Samenwerking in de keten is heel belangrijk.

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

- Samenwerking tussen de politie en de lokale teams op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Wat hierin verbeterd kan worden is de communicatie en de terugkoppeling van wat er met aangedragen signalen gebeurt.
- De multidisciplinaire samenwerking binnen de lokale teams is goed en ook de doorontwikkeling van de lokale teams is prima. Verbeterpunten zijn meer deskundigheidsbevordering rondom huiselijk geweld en kindermishandeling en het versterken van de samenwerking tussen de lokale teams en de Blijf Groep en Veilig Thuis Flevoland. Professionals moeten elkaar kunnen vinden.
- (Geluids)overlast kan soms een signaal van huiselijk geweld en kindermishandeling zijn. De gemeente (team Handhaving) heeft hier een rol in en moet (meer) de verbinding zoeken met de hulpverleningsketen in bijv. de lokale teams.
- KENNIS KENNIS KENNIS! Er moet meer kennisuitwisseling komen, bijv. door vertrouwensartsen scholing te laten geven aan professionals in het wijkteam en binnen de politie. De professional van de toekomst is een professional die over veel specifieke kennis beschikt.
- De rol van informele organisaties moet versterkt worden, aangezien zij een belangrijke signalerende rol hebben. Ook zou moeten geschoold worden door Veilig Thuis en binnen deze organisaties is het belangrijk om aanspreekpunten te hebben, bijv. in de vorm van een vertrouwenspersoon of aandachtsfunctionaris.
- Vanuit de Jeugd en Gezinsteams en sociale wijkteams in Lelystad wordt aangegeven dat de werkdruk verbeterd moet worden, dat er behoefte is aan meer deskundigheidsbevordering en dat er een betere verbinding tot stand moet komen tussen de zorg voor jeugd en volwassenen.

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

- Lokale wijkteams zijn hierbij betrokken.
- Gemist worden lokale welzijnsorganisaties, bijv. lokale buurtorganisaties, woningbouwvereniging, zelforganisaties, de geïndiceerde instelling (Save), de huisartsen, de thuiszorg, de jeugdgezondheidszorg en het onderwijs.

Wanneer zijn we tevreden?

- Als de recidives/hermeldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling naar beneden gaan, zodat het geweld echt duurzaam gestopt is.
- Bij een toename van het aantal aandachtsfunctionarissen, waarbij het streven is dat 100% van de betrokken organisaties een aandachtsfunctionaris hebben.
- Als de deskundigheid van betrokken professionals en informele organisaties significant verbeterd is.

Werkgroep 2. Bespreekbaar maken

Bijgewoond door 13 vertegenwoordigers van:

- Gemeente Dronten
- Gemeente Zeewolde
- GGD Flevoland
- 's Heerenloo
- Kidak kinderopvang
- Kwintes
- Politie Midden-Nederland (Dronten, Noordoostpolder, Urk)
- Politie Midden-Nederland
- Surant
- De Schoor
- VMCA
- Zorggroep Almere

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Politie: AVG wordt soms als drempel beschouwd, waardoor het belang van de slachtoffers op de achtergrond dreigt te komen. Wet- en regelgeving werkt als een handrem (je wordt erop afgerekend). Knelpunt: feiten komen niet altijd boven water.
- Kwintes: angst om de vertrouwensrelatie met de cliënt in gevaar te brengen, bijv. in het geval van huiselijk geweld of kindermishandeling bij ouders met een psychische kwetsbaarheid.
- De Schoor: Hoe ga je om met een niet-pluis gevoel? Soms heb je te weinig tijd om een band op te bouwen met een cliënt, waardoor het bespreekbaar maken wordt bemoeilijkt. Wanneer weet je het zeker? En ben je dan niet te laat?
- Ondersteuning ex-gedetineerden: benadruk dat mensen niet perfect zijn, (huiselijk) geweld maakt onderdeel uit van de samenleving, dat is altijd zo geweest. Leer mensen om zelf geen geweld te gebruiken en ook om niet te accepteren dat anderen geweld tegen hen gebruiken.
- Kinderopvang: wanneer moet je het bespreekbaar maken en hoe? Ouders die hun kinderen in bepaalde opzichten verwaarlozen, kunnen tegelijkertijd heel liefdevol met hen omgaan. Wanneer richt ik als professional schade aan door het aan de orde te stellen? Met wie bespreek je het? Ouders voelen zich snel aangevallen.
- 's Heerenloo: als het om een niet-pluis gevoel bij LVB-cliënten gaat is het zo dat de mogelijke slachtoffers zich vaak heel loyaal voelen ten opzichte van de mogelijke pleger. Wat maak je allemaal los, is dit wel te overzien voor de cliënt? Dit maakt het nog moeilijker om het onderwerp bespreekbaar te maken.
- 's Heerenloo: mannen die door vrouwen mishandeld worden is een groot taboe!
- De Schoor: angst bij inwoners om in registratie terecht te komen. Er moet een aanleiding zijn om signalen te delen.
- Bij ouderen is er vaak sprake van veel schaamte ('het valt allemaal wel mee'), waardoor het ontzettend moeilijk om signalen boven tafel te krijgen. Ook bij andere groepen is er vaak

sprake van ontkenning door schaamte en angst. Probeer iemand alleen te spreken (zonder de partner).

- Slechte ervaringen tijdens de eerste vier levensjaren van een kind zijn heel bepalend voor de rest van zijn/haar leven. Hoe doorbreek je dit? Informatie en bespreekbaar maken van huiselijk geweld en kindermishandeling is heel belangrijk!

Zijn we niet te bang voor de AVG?

- Hoe gaan we om met de AVG? Wat opvalt is dat verschillende medewerkers uit dezelfde organisatie soms een heel ander beeld kunnen hebben bij de mogelijkheden die de AVG biedt om informatie uit te wisselen. Meer kennis bij diverse professionals over de mogelijkheden om consciëntieus om te gaan met de AVG en medisch beroepsgeheim is heel belangrijk.
- Pel de casus af! Wat kun je wél doen?
- Tip: bij aankondiging verhuizing alvast toestemming vragen om informatie over te mogen dragen, bijv. aan de nieuwe school (ook van belang bij de minder ernstige situaties).

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

- Als professionals elkaar goed kennen kan dit helpen!
- Almere: in het zorgteam met alle disciplines bij elkaar kun je anoniem melden en krijg je handvatten om verder te gaan bij twijfel en te kiezen voor een bepaalde insteek.
- Urk: de kerk is heel belangrijk om huiselijk geweld en kindermishandeling bespreekbaar te maken. Sowieso is het in een kleine gemeenschap, zoals bijv. op Urk om dit soort zaken bespreekbaar te maken, omdat iedereen elkaar kent. De politie loopt dan ook vaak op eieren.
- Zet meer ervaringsdeskundigen in, bijv. ook bij ouderenmishandeling.
- De inbreng van een ervaringsdeskundige die aangeeft hoe huiselijk geweld en kindermishandeling bij de pleger of het slachtoffer is ontstaan, kan waardevol zijn. De rollen pleger/slachtoffer kunnen onderdeel uitmaken van een ingewikkelde dynamiek. Het zou mooi zijn als ook plegers vaker hulp gaan zoeken.
- Drempel: vooral bij kleine signalen blijft het moeilijk om deze bespreekbaar te maken en/of te melden. Probleem: jeugdarts mag niet terugkoppelen naar de kinderopvang (op grond van de AVG).
- Veilig Thuis Flevoland draait het soms om en zegt tegen de melder dat hij/zij zelf maar bij de burens moet aanbellen dat hij/zij een vermoeden heeft van huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Meer bewustzijn in de samenleving over huiselijk geweld en kindermishandeling is gewenst. Er start een publiekscampagne over eerder melden (ook bij vermoeden) in februari. Deze campagne is gericht op het doorbreken van angst, taboes etc.
- Een melding bij Veilig Thuis wordt zowel door de melder als het gezin gezien als een zeer ernstig feit. Het is wenselijk om dit beeld d.m.v. gerichte voorlichting te nuanceren, mede om zo de angst om te melden weg te nemen (preventie!).
- De Schoor: we moeten meer oog hebben voor afhankelijkheidsrelaties (ook via familie), bijv. de afhankelijkheid die een slachtoffer kan hebben ten opzicht van de pleger.

- Hebben de professionals voldoende expertise ? Aanbeveling: meer overlegtafels en meer deskundigheidsbevordering. Training, casusbespreking in een multidisciplinaire groep van ervaren en minder ervaren collega's kan zeer waardevol zijn, om zo elkaar beter te leren kennen, te ervaren vanuit welk perspectief iemand naar een bepaalde casus kijkt én de ervaringen van beginnende en meer ervaren collega's met elkaar te delen.
- Ook ervaringsdeskundigen (slachtoffers maar ook plegers/slachtoffers) inzetten bij overlegtafels.
- Punt van aandacht: cliënten met een licht verstandelijke beperking en (de wens tot) zwangerschap. Hoe ga je om met dit dilemma?

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie/wat missen we nog?

- Dit verschilt per wijk, maar meestal zijn het wijkteam, de scholen, maatschappelijk werk, straathoekwerk, welzijn en de politie al betrokken.
- Soms kost het overleg (of het wachten op een volgend overlegmoment) veel tijd en kun je hierdoor het momentum verliezen.
- De meeste meldingen komen van de politie, terwijl het vóórkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling in dit gezin daarvoor allang bekend was bij diverse partijen, zoals de burens, de sportvereniging etc.
- Kwintes: bij een niet-pluis gevoel kan het meenemen van een collega bij een huisbezoek een belangrijke aanbeveling zijn.
- Kinderopvang: het is heel belangrijk om de andere professionals goed te kennen (dit kan bijv. middels een werk/lunchbijeenkomst).

Wanneer zijn we tevreden?

Niet expliciet aan de orde gekomen, wordt deels hierboven benoemd (meer ervaring delen, bewustwordingscampagnes, etc.).

Werkgroep 3. Veilig Thuis versterken

Bijgewoond door 6 vertegenwoordigers van:

- Dienst Justitiële Inrichtingen
- Gemeente Almere
- GGZ Centraal
- Reclassering Nederland
- Scholengroep Katholiek Onderwijs Flevoland en Veluwe (SKOFV)
- Veilig Thuis Flevoland

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Wettelijke verplichting om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling te melden bij Veilig Thuis.
- Belangrijk om huiselijk geweld en kindermishandeling bespreekbaar durven te maken.
- Veilig Thuis is laagdrempelig en toegankelijk voor advies en ondersteuning
- Zorgen komen eerder en beter in beeld, de drempel om te melden wordt verlaagd. Veilig Thuis is door haar radar- en adviesfunctie een belangrijke speler voor alle organisaties in de regio die worstelen met vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Meer bekendheid/samenwerking is van groot belang om de professionaliteit van Veilig Thuis op dit gebied te vergroten.
- Vergroten van welzijn van kinderen in de klas.
- Angst wegnemen bij professionals: 'Wat gebeurt er met mijn melding?'
- Veilig Thuis is centraal punt in de regio, grote bijdrage aan ketensamenwerking.

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

Het volgende gaat goed:

- De meldcode is vernieuwd.
- Veilig Thuis is meer outreachend dan voorheen. Er is o.a. een regionale ronde langs ketenpartners afgelegd.
- Positie van Veilig Thuis is versterkt, maar dit levert ook nieuwe dilemma's op, bijv. angst bij ouders dat ze hun kind kwijt raken. Dit vraagt om meer voorlichting. VT heeft nu nog een negatief imago.
- Eind februari gaat de nieuwe publiekscampagne, gericht op omstanders, van start.

De praktijk is nog wisselend. Daarom kan het volgende nog verbeterd worden:

- Meer voorlichting, scholing en training nodig op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling, zowel voor professionals als direct betrokkenen.
- Vergroten van de bekendheid van Veilig Thuis.
- Ieder organisatie zou een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling moeten hebben.
- Huiselijk geweld en kindermishandeling zou standaard deel moeten uitmaken van het curriculum van de PABO.

- De randvoorwaarden voor professionals moeten verbeterd worden. Professionals staan er nog te vaak alleen voor. De vanzelfsprekendheid om bij vermoedens met elkaar in gesprek te gaan is er nog niet. Het zou helpend zijn als management/directie zich duidelijk uitspreekt, zodat er een praktijk van normvinding kan ontstaan.
- Er is nog regelmatig sprake van handelingsverlegenheid bij professionals.
- Elke organisatie zou ambities moeten uitspreken rondom veiligheid en wat dit in de praktijk inhoudt. De veiligheid heeft hier betrekking op de veiligheid van de medewerkers, niet letterlijk maar in de zin van: staat mijn organisatie/leidinggevende achter mij, ook als het spannend wordt?
- Het zou mogelijk moeten zijn om een signaal van huiselijk geweld en kindermishandeling anoniem te melden bij Veilig Thuis, of evt. via een leidinggevende, om de direct betrokken professional te beschermen. Deze mogelijkheid bestaat nu al in beperkte mate, onder strikte voorwaarden.

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

Bij deze vraag is vooral gekeken naar wat er nog nodig is voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling:

- Er is goede samenwerking in de keten nodig om meldingen door te kunnen zetten, o.a. naar het lokale veld. .
- De laagdrempeligheid van Veilig Thuis zou vergroot moeten worden voor zowel professionals als burgers. VT is telefonisch bereikbaar voor advies maar ook beschikbaar voor praktische ondersteuning. Dit punt zou nog verder moeten worden uitgewerkt om goed aan te sluiten bij de behoeften van de ketenpartners en de mogelijkheden van Veilig Thuis om hieraan te voldoen.
- Het management van een organisatie zou ondersteunend moeten zijn richting de eigen professionals, zodat deze bijv. hun deskundigheid kunnen vergroten via training.
- Zorgoog zou nog meer geactiveerd kunnen worden op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Het is ook belangrijk om het vrijwillige hulpkader niet te vergeten, binnen de jeugdzorg, het maatschappelijk werk en de wijkteams.

Wanneer zijn we tevreden?

- Als er een snelle reactie en helder vervolg volgt op een melding van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Als er sprake is van goede onderlinge samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid tussen de betrokken ketenpartners. De functie van Veilig Thuis is groter dan de organisatie zelf; alle ketenpartners zouden zich verantwoordelijk moeten voelen voor Veilig Thuis.
- Als het taboe om te melden is verdwenen.
- Als de meldcode goed wordt gehanteerd.
- Als er sprake is van een zelflerend proces om te blijven verbeteren en de verbeteringen ook toe te passen in de praktijk.

Actielijn 2. Stoppen en duurzaam oplossen

Werkgroep 4. Multidisciplinair en systeemgericht samenwerken (MDA++)

Bijgewoond door 14 vertegenwoordigers van:

- Amethyst Verslavingszorg
- Gemeente Almere
- Gemeente Urk
- GGD Flevoland
- 's Heerenloo
- Kwintes
- Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF)
- Openbaar Ministerie
- Politie Midden-Nederland
- Raad voor de Kinderbescherming
- Veiligheidshuis Flevoland
- Veilig Thuis Flevoland

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- MDA++ gaat om duurzaam oplossen van geweld, niet enkel in crisis, maar structureel. Langere betrokkenheid nodig bij gezinnen die onder criteria van MDA++ vallen.
- Samenwerking tussen straf en zorg is essentieel voor een goede aanpak van MDA++.
- De aanpak is nu nog versnipperd en het kost veel tijd en energie om alle partijen samen te krijgen. De aanpak moet efficiënt worden georganiseerd en het moet duidelijk zijn wie de regie neemt. Het moet duidelijk worden wie welke expertise heeft en hoe daar gebruik van kan worden gemaakt.
- Informatie-uitwisseling is enorm belangrijk binnen MDA++ en tegelijkertijd is dit een groot knelpunt i.v.m. de privacywetgeving.
- Er zitten nu vaak teveel hulpverleners op één gezin die daarbij ook nog niet (optimaal) samenwerken en kennis uitwisselen. Het is nodig dat er minder professionals bij een gezin betrokken zijn, maar dat tegelijkertijd de hulp goed wordt gecoördineerd, zodat die weer z.s.m. kan worden afgeschaald.

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

Wat gaat al goed?

- Er is al een goed lopend casuoverleg huiselijk geweld en kindermishandeling waarop kan worden aangehaakt voor MDA++. Ook de aanpak binnen de Top X biedt aanknopingspunten voor de wijze waarop MDA++ gestalte kan worden gegeven.
- Ook de samenwerking met regionale partners zoals Flexible ACT, GGZ, Verslavingszorg, Kwintes, etc. is goed.
- Er is een goede bereikbaarheidsdienst van Veilig Thuis (24/7 voor crisis/acute nood) en de samenwerking tussen Veilig Thuis en de politie is goed.
- Op Urk en in Dronten is de aanpak anders dan in de rest van Flevoland. Hier wordt veel in de lokale structuur opgepakt en ook is de gemeente van begin tot eind betrokken bij de casussen.

Wat kan nog beter?

- Er is weinig perspectief voor cliënten: er is vaak een probleem met de huisvesting, er zijn lange wachtlijsten voor begeleid wonen en voor hulpverlening (bij Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, etc.).
- De aanpak is nu nog versnipperd en het kost veel tijd en energie om alle partijen samen te krijgen. Hoe kan de aanpak efficiënt worden georganiseerd en wie neemt de regie?
- Casusregie is een knelpunt. Deze moet verdeeld worden onder de partners en niet alleen bij het Veiligheidshuis liggen. Hiervoor zijn echter wel specifieke competenties nodig.
- Hoe is het geregeld met de privacy? Wat mag wel/niet worden gedeeld? Veel onduidelijkheid over de nieuwe wet AVG met als gevolg dat professionals terughoudend(er) zijn bij het delen van informatie.
- Waar vinden de MDA++ bijeenkomsten plaats? Ga de regio in en overleg op de plaats waar het systeem verblijft en de lokale ketenpartners werkzaam zijn. Knelpunt: dan sluit het OM niet aan, want OM-medewerkers reizen vanuit Utrecht niet verder dan Almere (afspraken die in het verleden gemaakt is).
- Haal het lokale team aan tafel per casus.
- Er is een goed overzicht nodig van gemeentelijke en lokale organisaties die betrokken kunnen worden bij MDA++ per casus.
- De cliënten zitten op dit moment niet structureel aan tafel bij het MDA++ overleg in Flevoland. In Friesland, waar MDA++ al zeven jaar draait, gebeurt dit wel. Nodig Friesland uit om de ervaringen met ons te delen.
- Letselonderzoek gebeurt nu vaak niet of te laat (pas als er aangifte wordt gedaan en dan is het vaak te laat om nog sporen te vinden). Het zou beter zijn als sporenonderzoek meteen wordt gedaan, via een forensisch arts, en dat de politie meldt dat dit mogelijk is, ook als er (nog) geen aangifte wordt gedaan. Aanmelding voor forensisch onderzoek kan ook via het AMW en de hulpverlening, maar niet via de huisarts.
- Op- en afschalen van casussen en de mate van samenwerking die daarbij hoort moet heel expliciet duidelijk worden gemaakt aan alle betrokkenen.
- Maak de nieuwe aanpak bekend in brede kring. En komen er trainingen voor het werkveld wanneer en hoe ze een casus kunnen inbrengen voor MDA++?

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

Volgens de aanwezigen zouden de volgende organisaties in het basisteam van MDA++ moeten plaatsnemen:

- Veiligheidshuis
- Veilig Thuis
- Blijf Groep
- Politie
- OM
- Raad van de Kinderbescherming
- Reclassering Nederland
- GGD Flevoland
- Samen Veilig
- Ambtenaren van de gemeente (sociaal domein) waarin de casus speelt, met het oog op het regelen van voorzieningen
- Wijkteam van de gemeente waarin de casus speelt

Niet in basisteam, maar op afroep beschikbaar:

- Zorggroep Oude en Nieuwe Land (voor casussen die binnen hun regio vallen)
- Huisarts
- Forensisch arts vanuit de GGD m.b.t. letselonderzoek
- Traumaspecialisten
- Interventiespecialist vanuit de gemeente, als er sprake is van een bestuurlijke maatregel of huisverbod

Wanneer zijn we tevreden?

- Als er voor elk gezin dat onder MDA++ valt een goed plan is gemaakt dat ook daadwerkelijk en adequaat wordt uitgevoerd.
- Als er overzicht en regie is per casus.
- Als zowel opschaling naar MDA++ als afschaling naar het lokale veld goed geregeld is en het lokale veld ook over voldoende kennis en ervaring beschikt om de afgeschaalde casussen verder op te pakken.
- MDA++ gaat ook over opbouwen van samenwerking en vertrouwen tussen de betrokken partnerorganisaties. Als praktische knelpunten worden opgelost binnen MDA++ kan dit ook winst opleveren voor minder zware casussen van huiselijk geweld en kindermishandeling, omdat ook die lichtere casussen dan van de nieuwe aanpak/afspraken kunnen profiteren. Met andere woorden: succesvolle interventies binnen MDA++ kunnen doorsijpelen in de hele aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling binnen Flevoland.

Werkgroep 5. Verbeteren van opvang en ondersteuning van slachtoffers

Bijgewoond door 9 vertegenwoordigers van:

- Blijf Groep
- Breed Overleg Plus
- Dienst Justitiële Inrichtingen
- Gemeente Almere
- GGZ Centraal Friesland
- De Schoor

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Preventie is van groot belang. In dit geval om herhaling te voorkomen, door de situatie te verbeteren, dan wel betrokkenen weerbaarder te maken of een nieuwe veilige situatie te creëren.
- De pleger wil vaak niet meewerken aan de hulp. Hierbij zou het helpen als er een verplichting zou zijn tot meewerken.
- Individuele hulp en begeleiding van kinderen is heel urgent als het gaat om verbeteren van de opvang en begeleiding.
- Nodig om meer bekendheid aan de vrouwenopvang en (ambulante) begeleiding te geven.

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

Het volgende is al bereikt:

- Inzet van ervaringsdeskundigen.
- Lotgenotencontact.
- Weerbaarheidstrainingen voor slachtoffers worden zowel in de opvang als ambulant gegeven. Het bereik kan daarbij nog beter.
- Eén plek waarop informatie over huiselijk geweld en kindermishandeling digitaal teruggevonden kan worden.

Het volgende zou nog verbeterd kunnen worden:

- Chatbox/forum voor slachtoffers over dit onderwerp.
- Meer bekendheid inzake huiselijk geweld en kindermishandeling, bijv. door factsheets specifiek gericht op Flevoland te ontwikkelen en breed bekend te maken.
- Meer samenwerking tussen organisaties die zich met de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling bezighouden en andere relevante ketenpartners. Specifiek ook meer samenwerking met de maatschappelijke opvang en beschermd wonen.
- Wachtlijsten voor de opvang, begeleiding en behandeling (zowel residentieel als ambulant) zouden verkort moeten worden. Cliënten zouden voorrang moeten kunnen krijgen bij verschillende hulpverlenings- en behandelingstrajecten.
- Betere uitstroommogelijkheden (woonruimte). Wellicht ook de mogelijkheid tot woningruil als het slachtoffer weg wil uit de oude omgeving.
- Meer mogelijkheden voor traumascreening en -behandeling.
- Training van wijkteams.
- Netwerk/sleutelfiguren betrekken uit het systeem van het slachtoffer en de pleger. Mogelijk probleem: AVG.

- Bij behandeling/begeleiding is soms drang en dwang nodig als vrijwilligheid niet werkt.
- Voldoende financiële middelen en politieke daadkracht.

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

Reeds betrokken:

- Blijf Groep
- Zorggroep Oude en Nieuwe Land
- Veilig Thuis
- Wijkteams
- MDF (maatschappelijk werk)
- GGD
- GGZ
- Samen Veilig
- Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
- Openbaar Ministerie
- Dienst Justitiële Inrichtingen

Wanneer zijn we tevreden?

- Wanneer de angst en het taboe is doorbroken, zodat slachtoffers tijdig informatie, advies en indien nodig hulp kunnen ontvangen. Dat daarbij opvang mogelijk is als een andere oplossing niet mogelijk blijkt te zijn.
- Als er veel aandacht is voor de kinderen en hun belang prevaleert boven het belang van betrokken volwassenen.
- Als er ook aandacht is voor (potentiële) plegers om hun zelfinzicht te vergroten en hun gedrag te beïnvloeden en hanteerbaar te maken.

Om bovenstaande te bereiken is prioriteit van dit onderwerp erg belangrijk, evenals bekendheid en toegankelijkheid.

Werkgroep 6. Plegeraanpak

Bijgewoond door 9 vertegenwoordigers van:

- Amethyst Verslavingszorg
- GGD Flevoland
- Kwintes
- Leger des Heils
- Openbaar Ministerie
- Politie Midden-Nederland
- De Waag

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Veel plegers willen geen hulpverlening. Er speelt verslaving en/of een psychische stoornis waarbij hulp noodzakelijk is. Als mensen niet mee werken met hulpverlening, wat kunnen we dan doen als keten?
- Kans op herhaling van geweld is groot.
- Slachtoffers trekken zich terug, doen geen aangifte en gaan vaak terug naar de pleger, waardoor het geweld niet stopt.
- Veel plegers willen niet meewerken met de reclassering, waardoor er ook geen advies kan komen voor behandeling. Als dit niet gebeurt dan blijft slechts een kale straf over, zonder de behandeling die juist nodig is om het geweld te stoppen.

Wat is het probleem rondom dit speerpunt?

- Wie heeft specifiek de regie op de pleger? Vooral voordat de veroordeling er is, dan is een pleger, verdachte vrij om wel of niet mee te werken aan hulpverlening om zo de veiligheid te vergroten.
- De onwelwillendheid van de plegers om mee te werken, dit frustreert de hulpverlening.
- De privacy is een probleem, dit staat de samenwerking binnen verschillende domeinen in de weg. Er is geen samenwerking mogelijk als de privacy niet goed geregeld is.
- Er is weinig passende hulpverlening voor plegers en ook ontbreekt het aan outreachend maatwerk.

Wat is er nodig?

- Hulp in vrijwillig kader. Als dit niet lukt omdat de pleger niet meewerkt, dan is er een vorm van drang nodig om de pleger te helpen, ook omdat het nog maanden duurt voordat de zaak voor de rechter komt. Anders gebeurt er niets qua hulp. Het is belangrijk om meer voet aan de grond te krijgen binnen het vrijwillig kader. Om te zorgen dat je het systeem kan helpen, zowel pleger als slachtoffer, vanuit een intrinsieke motivatie.
- Een vorm van een traject tussen de hulpverlening en het OM in zou nuttig zijn. De regierol verschuift steeds tijdens een rechtszaak of hulpverleningstraject. Vooral voor de pleger.

- Wat is de achtergrond van een pleger? Neem de tijd om de pleger echt te leren kennen inclusief de eventuele diagnose. Hierdoor kun je een beter aansluitend traject uitzetten voor de pleger met zowel hulp als straf.
- In Oost-Nederland gaat de reclassering binnen twee weken al op huisbezoek om een advies op te stellen. Mensen willen dan meer wanneer het het al maanden geleden is.
- Gelderland-Zuid bespreekt VT-meldingen de dag nadat het gebeurd is waardoor de slagkracht wordt vergroot.
- De capaciteit is te klein en de termijnen zijn te lang rondom de hulpverlening en het strafrecht. Dit maakt het erg inefficiënt en beperkt het effect.
- De keten moet in de breedte starten bij een huiselijk geweldzaak. Dus OM, politie, reclassering Raad voor de Kinderbescherming en slachtofferhulp. Nu lopen de verschillende domeinen hun eigen traject. Dit sluit niet aan bij het slachtoffer en de pleger die dus al deze trajecten doorlopen op verschillende momenten.
- ZSM: bij huiselijk geweld is er vaak sprake van een zaak die ook via ZSM wordt behandeld. De wens is om dan eerst met Veilig Thuis te bellen zodat ZSM kan aansluiten bij wat er al loopt. De afstemming tussen Veilig Thuis en de afdeling ZSM van het Openbaar Ministerie zou sneller en korter moeten. Nu kennen ze elkaars informatie niet en kunnen die ook niet inzien. Ook hebben zorg en strafrecht andere privacyregels die de samenwerking vaak in de weg staan. Daarnaast sluiten de termijnen en werkprocessen niet op elkaar aan: de triage van Veilig Thuis loopt niet synchroon met het strafrecht; vaak is er al hulp voordat iemand schuldig is bevonden. In die periode voelt de pleger vaak geen druk om mee te werken aan de hulp.
- De triage bij ZSM moet scherper zijn gefocust op de problematiek van de pleger, zodat specifieke zorg kan worden opgelegd. Dit vereist kennis van typologie de keten en per type moet de aanpak worden aangepast, zowel vanuit de hulpverlening maar ook vanuit het OM.
- De afdoening van het OM moet afgestemd worden op de zorgketen zodat de straf past bij de hulpverlening en het elkaar versterkt.
- Uitstroom vanuit de woning is een probleem. Als voorbeeld: de zoon die geweld pleegt heeft geen goede vervolgwoning en daarom blijft hij maar thuis wonen. Waar moet de pleger heen? Er zijn geen opvangplekken voor plegers.
- Welke vraag is er voor huisvesting vanuit de gemeente en wat kan de gemeente hierin doen?

Wat is er al bereikt?

- OM kan hulpverlening die al loopt verplichten te blijven volgen.
- Veel mannen zijn in behandeling bij De Waag op vrijwillige doorverwijzing van de huisarts.

Wat moet er nog gebeuren?

- Het streven is dat het OM vanaf de tweede helft van 2019 aansluit bij het afstemmingoverleg van Veilig Thuis.
- Aandacht voor de pleger en hoe zich dit verhoudt tot het gezin. Het patroon moeten we doorbreken in een vroege fase.
- OM kan nog investeren in uitleggen waarom er bepaalde afwegingen gemaakt worden. Dit wordt met de HG officier besproken.

- Constatie dat er nog een groot gat is tussen het OM, de hulpverlening en de politie. We zitten vast in ons eigen systeem.

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

- Openbaar Ministerie
- ZSM
- Reclassering
- Politie
- Veilig Thuis

Wie missen we nog?

- Veilig thuis in combinatie met ZSM
- OM aan tafel bij het afstemmingsoverleg.

Wanneer zijn we tevreden?

- Straf als laatste.
- Vroeg aansluiten bij kwetsbare gezinnen om zo erger te voorkomen.
- Wanneer we meer mogelijkheden hebben om plegers mee te laten werken aan de hulpverlening.
- Straf en hulpverlening moet worden samengevoegd, hier sluit het landelijk HG team op aan.
- Aandacht voor de pleger en hoe zich dit verhoudt tot het gezin. Het patroon moeten we doorbreken in een vroege fase.

Belangrijkste punten

- Regie op de pleger
- Passende hulpverlening op pleger

Werkgroep 7. Traumascreening en behandeling

Bijgewoond door 8 vertegenwoordigers van:

- Amethyst Verslavingszorg
- Blijf Groep
- Dienst Justitiële Inrichtingen
- Gemeente Almere
- Gemeente Zeewolde
- Centrum Seksueel Geweld (GGD Flevoland)
- 's Heerenloo

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Door traumascreening en -behandeling kunnen gedragspatronen worden doorbroken en daarmee ook (het risico op) intergenerationele overdracht.
- Er is een grote vraag naar traumascreening en -behandeling, ook voor kinderen, maar de capaciteit is beperkt en de wachtlijsten zijn daardoor lang.
- Traumascreening en -behandeling zou ook ingezet moeten worden voor de begeleiding en nazorg van justiabellen en hun netwerk.

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

Wat er al is:

- Er is al verkorte toegang tot traumascreening en -behandeling voor slachtoffers van een zedendelict, bijv. via het Centrum Seksueel Geweld.

Wat nog beter kan:

- Er is nog (veel) meer deskundigheidsbevordering nodig om (mogelijke) trauma's te kunnen signaleren.
- Ook zijn geïntegreerde behandeltrajecten nodig, waarbij traumascreening en -behandeling worden geïntegreerd in het bredere plan van aanpak voor het desbetreffende gezin.
- Als er een wachttijd is tot de traumascreening en -behandeling kan beginnen, moet overbruggende hulp worden geboden om escalatie van de problemen te voorkomen. Om de wachttijd te verkorten zou ook behandeling in een andere regio mogelijk moeten zijn. Dit laatste gebeurt al, maar is niet wenselijk, omdat cliënten hierdoor moeten reizen. Dit voldoet niet aan het uitgangspunt dat hulp dichtbij huis wordt georganiseerd. Overbruggende hulp dient altijd in de eigen omgeving te worden gerealiseerd.
- Ook is genoemd dat de regels omtrent de AVG niet helder zijn. Er is meer handelingsverlegenheid ontstaan na inwerkingtreding AVG. Er worden weinig tot geen gegevens gedeeld.

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

Welke organisaties zijn betrokken:

- Amethyst Verslavingszorg
- Blijf Groep
- Dienst Justitiële Inrichtingen
- Centrum Seksueel Geweld (GGD Flevoland)
- 's Heerenloo
- Huisartsen zijn vaak aanwezig bij training/deskundigheidsbevordering t.a.v. het thema traumasignalering.

Wie missen nog:

- Politie Flevoland
- Nog grotere betrokkenheid van huisartsen
- Lokale teams
- Slachtofferhulp Nederland

Wanneer zijn we tevreden?

- Als goed gesignaleerd wordt welke cliënten traumascreening en –behandeling nodig hebben.
- Als traumascreening en -behandeling gestandaardiseerd is voor bovenstaande cliënten.
- Als er na traumabehandeling goede nazorg wordt gegeven.

Actielijn 3. Aandacht voor specifieke groepen

Werkgroep 8. Kinderen in kwetsbare opvoedingssituaties

Bijgewoond door 11 vertegenwoordigers van:

- Adviesraad Sociaal Domein Almere
- Gemeente Urk
- GGZ Centraal Friesland
- Kidak kinderopvang
- Politie Almere-Buiten Hout
- Politie Midden-Nederland
- Scholengroep Katholiek Onderwijs Flevoland en Veluwe (SKOFV)
- Surant
- Tactus Verslavingszorg

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Kinderen zijn de toekomst.
- Kinderen moeten zich kunnen ontwikkelen.
- Een kind is kwetsbaar als er geen ouderlijk toezicht is.
- Ouders moeten een voorbeeld zijn voor hun kinderen.
- Belang van het kind moet voorop staan.
- Als kind neem je dit altijd mee.

Grootste knelpunt

- Bureaucratie.
- Privacy, delen, informeren van andere organisaties over de situatie. Problemen met de nieuwe AVG, wat mag wel en wat niet?
- We nemen de verantwoordelijkheid niet → we wachten te lang.
- Onwetendheid → wat als ik een melding doe? Wanneer doe ik een melding?
- Wat kan/doe je met een onderbuikgevoel?
- Taboe van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

Goed dat het volgende er al is:

- Wijkteams en wijkagenten. Hierdoor zitten we dichterbij op kwetsbare situaties.
- Aandachtsfunctionarissen bij sommige instellingen/aanbieders.
- Politie kan ambtshalve vervolgen. Hier is geen aangifte voor nodig maar is wel in het belang van het gezin. Daarnaast tijdelijk huisverbod.

Verbeterpunten

- Wat erg belangrijk is, is dat er een terugkoppeling komt na een melding. Nu doen professionals wel een melding, maar weten ze niet wat hier vervolgens mee wordt gedaan. Om onduidelijkheid te voorkomen zou het goed zijn als hier een terugkoppeling op komt.
- Daarnaast is meer bewustwording nodig onder inwoners van Flevoland wat huiselijk geweld en kindermishandeling is. Het verschilt ook per cultuur wat verstaan wordt onder huiselijk geweld en kindermishandeling. Soms moeten mensen nog leren wat in Nederland gebruikelijk is en wat niet.
- Het delen van privacy met name ook tussen politie en school. Met de nieuwe privacywetgeving werkt dit juist tegen. Eventueel bijeenkomst organiseren met jurist (Jolanda van Boven) over (on)mogelijkheden binnen de AVG.

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

- Informeel: alle inwoners van Nederland.
- GGD → voornamelijk in de beginfase. Consultatiebureau medewerkers komen vanaf het begin in contact met een gezin en kunnen signaleren. Het niveau van deze medewerkers moet omhoog (kennisverbreding) zodat ze eerder kunnen signaleren.
- Scholen, kerken, kinderdagverblijven, huisartsen en leerplichtambtenaar.
- Politie, wijkteams.
- Alle organisaties moeten er zorg voor dragen dat de werknemers kennis hebben ofwel krijgen betreffende huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook belangrijk is kennis over cultuur (verschillen binnen culturen), de meldcode en opvoedkennis.
- Bij dit punt werd meerdere keren benoemd dat iedere organisatie een eigen aandachtsfunctionaris zou moeten hebben. Deze kan zorgen voor deskundigheidsbevordering binnen de organisatie. Medewerkers moeten getraind worden in huiselijk geweld en kindermishandeling. Advies vanuit de werkgroep was dat de gemeente dit moet faciliteren.
- Het taboe van melden bij Veilig Thuis moet er af. Geen uithuisplaatsing, maar ondersteuning in de opvoeding. Dit moet bekend zijn bij alle professionals die te maken hebben met jongeren. Zodat ouders geen angst hebben wanneer er melding gedaan wordt, maar ook de professional niet angstig tegenover de melding staat.
- De aangeschoven professionals noemen dat ze netwerkbijeenkomsten kunnen organiseren waarbij het netwerk om een gezin wordt betrokken. Op deze manier meer inzetten op het hele systeem en niet alleen het gezin. Daarnaast uitleg geven en normaliseren van de hulpvraag. Wat misschien binnen een bepaalde cultuur heel normaal is, is dat niet in Nederland.

Wanneer zijn we tevreden?

- Als gegevens gemakkelijker kunnen worden gedeeld.
- Als lijnen kort zijn, sociale kaart duidelijk is en we vooral elkaar en het (professionele) netwerk kennen. Idee uit de werkgroep: beleg een ronde tafel voor deze groepen zodat professionele netwerken om persoon duidelijker worden.
- Als er sprake is van een duidelijke afstemming, afspraak = afspraak.
- Iemand gaf nog aan dat er meer stabiliteit in Flevoland zou moeten komen wat inwoneraantallen betreft. Almere groeit hard en dit is ook de gemeentelijke ambitie, maar de voorzieningen moeten hier ook op aangepast worden.
- Afstemming en verbinden werd vaak genoemd als belangrijk resultaat.
- Op het einde is besproken dat ze graag nog eens een bijeenkomst als vandaag zouden willen. Op deze manier blijft het onderwerp bovenaan de agenda staan. Aan het einde van de bijeenkomst werden meteen netwerkafspraken gemaakt; de politie gaat bijv. op scholen een bijeenkomst organiseren over de zorgmeldingen. Wat betekent dit wanneer je dat doet (er komt zorg en hulp i.p.v. dat kinderen uit huis worden geplaatst)? Op deze manier kan ook het taboe rondom (het melden van) huiselijk geweld en kindermishandeling worden doorbroken.

Werkgroep 9. Vechtscheidingen

Bijgewoond door 9 vertegenwoordigers van:

- Breed Overleg Plus
- Jeugd en Gezinsteam Lelystad
- De Kinderkliniek
- Leger des Heils
- Politie Midden-Nederland
- Zorggroep Oude en Nieuwe Land

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Er zijn kinderen bij betrokken.
- Essentieel om in actie te komen voordat de strijd helemaal opgelaaaid is.
- Er is meer deskundigheid nodig in lokale teams over dit thema.
- Medische behandelingen worden niet altijd even goed uitgevoerd, bijvoorbeeld omdat de ene ouder de behandeling weigert terwijl de ander wel instemt en/of als ouders onderling niet goed communiceren waardoor de behandeling niet optimaal gegeven kan worden.
- GGZ wordt soms ingezet, maar er kan onvoldoende resultaat geboekt worden, omdat er een vechtscheiding gaande is. Als ouders doorgaan met hun strijd tegen elkaar kan het kind onvoldoende geholpen worden.
- Hoe zorgen we dat we parallel met jeugdhulp goed kunnen samenwerken met volwassenenhulp?
- Ouders moeten verantwoordelijkheid nemen. Dit is in het belang van de kinderen, maar ook in het belang van de ouders zelf.

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

Wat er al is bereikt:

- Er is nu meer aandacht voor het onderwerp dan vroeger.
- Rechteren handelen vaker adequaat vanuit het uitgangspunt dat het kind recht heeft op beide ouders.
- Professionals zijn het erover eens dat een vechtscheiding een vorm van kindermishandeling is.

Wat er nog beter kan:

- Goed kijken wie er tot de ouders kan doordringen. Gebruik maken van het sociale netwerk rondom de ouders.
- Hulpverleners moeten het voorbeeld van de rechter overnemen en handelen volgens het uitgangspunt dat het kind recht heeft op beide ouders.
- Het digitale informatiesysteem ESAR beter benutten.
- Ouders vaker aan tafel zetten bij multidisciplinair overleg over het gezin.
- Vrijere uitwisseling van gegevens/niet geremd worden door de wet AVG. Gebruik de mogelijkheden i.p.v. uit te gaan van de belemmeringen!

- Financieringsstromen zijn soms leidend i.p.v. de hulpvraag van het gezin.
- Eerder gedwongen kader toepassen indien nodig.
- Word zelf geen partij in het conflict tussen beide ouders en doe de hulpverlening niet in je eentje!
- Reclassering langer betrokken houden na het tijdelijk huisverbod om te voorkomen dat een situatie van acute onveiligheid ontspoot in een situatie van structurele onveiligheid.
- M.b.t. veiligheid werken zorgketens vaak langs elkaar heen. Dit moet verbeterd worden.

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

Welke organisaties/professionals zijn betrokken?

- Scholen (dit wisselt per school).
- Jeugdteams in de wijk
- Vrouwenopvang
- Maatschappelijk werk, mediation
- Jeugdgezondheidszorg
- Samen Veilig
- Ambulante hulpverlening
- Politie
- Advocaten (soms helpend, soms stagnerend in hun aanpak)
- Veilig Thuis
- Raad voor de Kinderbescherming
- Rechter
- Reclassering
- Sociaal netwerk/kerk/moskee
- Huisarts/ziekenhuis
- GGZ/Verslavingszorg
- Programma lotgenotengroep

Wat kan er beter?

- Er zijn heel veel organisaties en professionals betrokken bij vechtscheidingen, maar wie neemt de regie? Zorg dat dit gefaciliteerd wordt!
- Meer inzet van ervaringsdeskundigen.

Wanneer zijn we tevreden?

- Als kinderen geen speelbal meer zijn in de vechtscheiding van hun ouders. Ijkpunt: kinderen kunnen veilig opgroeien.
- Als er regie wordt gevoerd en dit ook wordt gefaciliteerd. Er moet een regisseur zijn voor het gezin op de langere termijn.
- Als er betere samenwerking en afstemming plaatsvindt tussen Veilig Thuis en Save.
- Als preventie wordt verstevigd en goed gekeken wordt wat kinderen nodig hebben, ook op latere leeftijd, om zelf gezonde en duurzame relaties aan te kunnen gaan. Dit is een probleem dat al heel lang speelt en waarbij lange termijn denken nodig is. We moeten investeren in de kinderen van nu, want zij zijn de ouders van de toekomst.

Werkgroep 10. Mensenhandel en slachtoffers loverboys

Bijgewoond door 11 vertegenwoordigers van:

- Blijf Groep
- Gemeente Almere
- Gemeente Zeewolde
- Centrum Seksueel Geweld (GGD Flevoland)
- Politie Almere-Buiten Hout
- Politie Midden-Nederland (Dronten, Noordoostpolder, Urk)
- Politie Midden-Nederland, team mensenhandel
- Reclassering Nederland
- Stichting Terwille, Steunpunt Prostitutie

Wat maakt dat dit speerpunt zo urgent is?

- Het thema mensenhandel is nog onderbelicht in Flevoland, terwijl uit de quick scan die medio vorig jaar is uitgevoerd wel blijkt dat er veel signalen van mensenhandel ('niet-pluis gevoelens') zijn. Het ontbreekt in Flevoland nu nog aan kennis, bewustwording en awareness. Aanpakken van misstanden kan pas als je er goed zicht op hebt.
- Het is een breed onderwerp en gaat zeker niet alleen over loverboys. Een loverboy is in feite een andere benaming voor mensenhandelaar.
- Relevante ketenpartners moeten elkaar nog (beter) leren kennen en samen focus bepalen in de aanpak van mensenhandel.
- Mensenhandel is een integraal probleem dat nu nog niet op die wijze wordt behandeld binnen Flevoland. Een combinatie met de aanpak van ondermijning is nodig.
- Vroegsignalering is nodig om slachtofferschap te voorkomen, bijv. als er grensoverschrijdende gedrag wordt opgemerkt bij jongeren.
- Er is een enorme toeloop van arbeidsmigranten in de buitengebieden. Dit is een kwetsbare groep, maar vormt nodig nog een blinde vlek voor veel professionals binnen Flevoland. Denk daarbij bijv. ook aan uitzendbureaus.
- Cruciale elementen in de aanpak van mensenhandel binnen Flevoland zijn: signalering, het opbouwen van een netwerk, het verbinden en mobiliseren van de juiste professionals/organisaties op het juiste moment en het doorbreken van handelingsverlegenheid.

Wat is al bereikt en wat moet er nog gebeuren?

- Er is een quick scan uitgevoerd naar het vóórkomen van mensenhandel in Flevoland en op grond daarvan is besloten om een zorg/veiligheidscoördinator aan te stellen die zal werken vanuit de Blijf Groep | Oranje Huis Flevoland. Vanaf medio februari is een kwartiermaker aan de slag om de eerste contacten met relevante ketenpartners te leggen en zorg te coördineren voor slachtoffers die in Flevoland worden aangetroffen.
- De zorg/veiligheidscoördinator zal voor heel Flevoland werken en er wordt naar gestreefd dat financiering vanaf 2020 gemeenschappelijk plaatsvindt volgens een verdeelsleutel tussen de gemeenten.
- Ook heeft Almere training ingekocht bij FairWork om de signaleringsvaardigheden van medewerkers te vergroten, met name bij de afdeling Burgerzaken en Werk en Inkomen.
- Betrokken ketenpartners uit het sociaal en veiligheidsdomein hebben in september 2018 een intentieverklaring ondertekend waarin zij uitspreken dat zij zich zullen inzetten voor een adequate aanpak van mensenhandel in Flevoland.

Wat moet er nog gebeuren?

- Er is een brede aanpak nodig, zowel vanuit het sociaal domein als openbare orde en veiligheid. Mensenhandel is een multidimensionaal probleem.
- Er moet een sociale kaart worden ontwikkeld voor signalering van en zorg voor slachtoffers van mensenhandel.
- Er is opvang en begeleiding voor de slachtoffers. Ook is er behandeling nodig van getraumatiseerde slachtoffers.
- Er is huisvesting nodig voor slachtoffers die uitstromen uit de opvang. Hierbij moet regionaal worden samengewerkt aan de hand van urgenties.
- Mensenhandel zou een verplicht onderwerp moeten zijn op scholen, zowel in het lager onderwijs als het middelbaar en beroepsonderwijs. Het aanbod moet zowel op leerlingen als docenten gericht zijn met het oog op preventie en vroegsignalering.
- Medewerkers van organisaties die mogelijk in aanraking komen met slachtoffers van mensenhandel (of met mensenhandelaren) moeten worden getraind zodat zij signalen van mensenhandel kunnen herkennen en adequaat kunnen doorverwijzen.
- Er is aandacht nodig voor bejegening van slachtoffers zodat zij zich gehoord en erkend voelen.

Wat kunnen we zelf doen?

- Kennis binnenhalen en versterken
- Samenwerking zoeken
- Eigen expertise uitdragen
- Intern aandacht vragen voor het onderwerp, incl. training voor medewerkers. Binnen de politie en de gemeente Almere gebeurt dit al, maar het moet breder worden ingezet.

Suggestie:

- Breng mensenhandel onder bij de MDA++ aanpak, als de casus vraag om een multidisciplinaire en gespecialiseerde aanpak verdeeld over verschillende sectoren. Hierbij moet de casus ook op het snijvlak van zorg en veiligheid liggen (maar dat is bij mensenhandel eigenlijk altijd het geval). Er moeten duidelijke criteria komen voor de inzet van de MDA++

aanpak voor mensenhandelcasussen, zodat goed gescreend kan worden of de casus wel of niet onder deze aanpak valt.

Welke organisaties zijn bij dit speerpunt betrokken? Wie missen we nog?

De volgende organisaties dienen betrokken te worden bij de aanpak van mensenhandel in Flevoland

- Politie Midden-Nederland, gespecialiseerd team mensenhandel (opsporing en vervolging), maar ook wijkagenten (preventie en vroegsignalering)
- Gemeenten, div. afdelingen (Burgerzaken, Werk en Inkomen, Handhaving)
- ISZW
- Veilig Thuis
- Veiligheidshuis Flevoland (voor complexe casussen op het snijvlak van zorg en veiligheid)
- Openbaar Ministerie
- CoMensha
- FairWork (arbeidsuitbuiting, training)
- Outreachende hulpverlening (preventie, vroegsignalering)
- Reclassering Nederland
- Vluchtelingenwerk/azc's
- UWV
- GGD
- Leger des Heils
- Terwille
- Scharlaken Koord

Voor preventie en vroegsignalering:

- Scholen/onderwijs
- Wijkteams
- Jongerenwerk
- Huisartsen/gezondheidscentra
- Migrantenhôtels
- Woningbouwcoöperaties

Per casus kunnen bovenstaande partners nog worden aangevuld, bijv. met een bureau dat zich bezighoudt met de bestrijding van fraude. Op termijn zouden zware mensenhandelcasussen op het snijvlak van zorg en veiligheid kunnen worden toegevoegd aan bestaande overleggen, zoals binnen het Veiligheidshuis.

Wanneer zijn we tevreden?

- Als mensenhandel beter in beeld is in Flevoland en als we meer zicht hebben op aard en omvang.
- Als er een integrale aanpak staat.
- Als er een tafel/casusoverleg is specifiek voor deze doelgroep.
- Als de zorg/veiligheidscoördinator goed zichtbaar en vindbaar is binnen de regio en aangehaakt is bij alle relevante overlegstructuren.
- Als slachtoffers ook zelf hulp zoeken.
- Als er opvangplekken en begeleiding is in Flevoland.
- Als er legale huisvesting mogelijk is (voor slachtoffers van arbeidsuitbuiting die nu illegaal gehuisvest zijn en/of onder slechte omstandigheden).
- Als goed wordt aangesloten bij landelijke netwerken.
- Als scholing geborgd is voor alle relevante groepen (onderwijs, lokale veld, etc.).
- Als er een stroomschema is voor de hulp aan het slachtoffer en de wijze waarop opsporing en vervolging wordt vormgegeven. En als er een databank is waarin good practices voor zorg en veiligheid worden opgenomen.
- Als ervaringsdeskundigheid wordt ingezet (waar onderbrengen?).
- Als er voldoende aandacht is voor goed werkgeverschap.
- Als er genoeg capaciteit 'op straat' is om mensenhandel goed te signaleren. Hiervoor is het nodig dat het een blijvend speerpunt is/wordt op bestuurlijk niveau.
- Uiteindelijk: als er een significante afname van mensenhandel in Flevoland is.